

Бекітемін

«№8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

жедел басқару құқығындағы

МККК директоры

М. У. Титанова

10.02.2026ж

22-наурыз «Ұлыстың - ұлы күні» мерекесіне арналған ертеңгілік кестесі.

№	Топтар аттары	Салт-дәстүр	Уақыты	Жауапты
16.03.2026				
1 +	«Құлыншақ» ерте жас тобы	«Тұсау кесер»	09:10-09:40	Пиржанова Д. Кенжеғали А +
2 +	«Қошақан» ортаңғы тобы	«Шаш алу»	09:45-10:15	Кульджанова А. Джилкибаева А +
3	«Ботақан» ересек тобы	«Ашамайға отырғызу»	10:20-10:50	Элубаева Б Отимова Г +
17.03.2026ж				
1 +	«Аққайың» ерте жас тобы	«Қырқынан шығару»	09:10-09:40	Муратова А. Отарова Г +
2 +	«Балапан» ортаңғы тобы	«Бесікке салу»	09:45-10:15	Қайырбекова Г. Егдирбаева Н +
3 +	«Қарлығаш» ересек тобы	«Сүйінші сұрау»	10:20-10:50	Нежимова Г Тораева А +
4 +	«Балдырған» мектепалды тобы	«Салт-дәстүрлер» жәрмеңкесі	10:55-11:25	Джилкибаева Г. Элипбаева С +
18.03.2026ж				
1 +	«Бәйшешек» ерте жас тобы	«Балаға ат қою»	09:10-09:40	Толемисова Ш Игибаева Г +
2 +	«Жауқазын» ортаңғы тобы	«Шілдеhana»	09:45-10:15	Оракбаева К. Атабаева Ж +
3 +	«Аққу» ересек тобы	«Ауызға түкіру»	10:20-10:50	Нурумбетова Ж Азанкулова Б +
4 +	«Қызғалдық» мектепалды тобы	«Ханталапай» ойыны	10:55-11:25	Сариева С Ратова Б +

Жоспар жасақтаған әдіскер:Базарбаева К.Д

Тексерілді
№8 «Алтын сақа» бөбекжайы
жедел басқару құқығындағы
МКҚК нын әдіскері:

Ч/Д К.Д. Базарбаева
10 03 2026

Ерте жас “Құлыншақ” тобы
Тақырыбы: “Тұсау кесер”

Тәрбиеші: Пиржанова Динара Джуламановна
Кенжеғали Айбану Кенжеғалиқызы

Тақырыбы: Отбасы мерекесі «Тұсау кесу»

Мақсаты: Қазақтың салт - дәстүрімен таныстыру.

Міндеттері: Отбасы мүшелерін атау. Балалардың сөздік қорын, есте сақтау, танымдық қабілеттерін дамыту. Өз ойларын толық айтып жеткізуге жаттықтыру.

Үлкендерді құрметтеуге, сыйлауға тәрбиелеу.

Көрнекілік: Отбасы мүшелерінің суреттері, екі - үш түсті тұсау кесер жібі, қайшы, асықтар, ақ мата, суреттер, заттар, фотосуреттер

Тұсау тойына қатысушылар:

Ұлттық киімдегі балалар, тұсау кесілетін бала, тұсау кесуші әже, тойға шақырылғандар.

Сөздік: Отбасы, тұсау кесу, той, салт - дәстүр.

Сабақтың барысы:

I. Сәлемдесу. Хош келіпсіз біздерге

Сәлем бердік сіздерге.

Тәрбиеші: - Балалар, біз қазір «Өзіңді таны» деген ойынды ойнаймыз.

Мақсаты: балалардың сөздік қорын байыту. Отбасы мүшелерін атау.

Өз ойын толық айтып жеткізуге тәрбиелеу.

Тәрбиеші: - Балалар, бұл фото суретте кім? Кім өзінде таныды?

Суретте сендер қайдасыңдар? Суретте кім бар? Бір сөзбен қалай айтамыз?

(Балалардың жауаптары)

- Менің отбасымда төрт адам бар. Әкем, шешем, ағам және мен.

- Менің отбасымда үш адам бар. Әкем, шешем, мен.

- Балалар, қандай мерекелерді білесіңдер?

- Жаңа жыл, 8 наурыз.....

- 8 наурыз, кімнің мерекесі?

- Әжелердің, аналардың, қыздардың мерекесі.

- Мерекені қандай көңілмен қарсы аламыз?

- Қуанышты, жақсы

- Қазақ халқы өз салт - дәстүрлерімен бай. Біз қандай салт - дәстүрімен таныстық?

II.

Тәрбиеші балалардың назарын тақтадағы суреттерге аударады.

(40 - шығару), «Бесікке салу», «Тұсау кесу»

- Бұл қандай салт - дәстүр?

- «40 - наң шығару», «Бесікке салу»

Дидактикалық ойын: «Заттарды дұрыс орналастыр»

Балалар екі топқа бөлінеді.

1-топ – «40 - шығару» салт - дәстүріне қажетті заттарды алады, суреттің қасына қояды.

2- топ – «Бесікке салу».

Тәрбиеші: - «Бесікке салу» дәстүрін өткізу үшін қандай заттар керек?

Балалар: - бесік, май шам, пышақ, жастық, көрпе....

Тәрбиеші: - «40 - шығару» дәстүрін өткізу үшін, қандай заттар керек?

Балалар: - леген, су, қайшы, қасық....

Тәрбиеші: - Топтастырып қойдық, бірақ қайшы, түсті жіптер қалып қойды. Неге?

Қажет емес пе? Бұл заттар қажет, бірақ басқа рәсімге. Балалар, (суретке назар аударып) ал осы салт - дәстүрді кім біледі? Біз бүгін жаңа салт - дәстүрмен танысамыз.

Балалар отырады.

Тәрбиеші: Отбасының үлкен қуанышының бірі – сәби. Сәби аяғын алғаш рет басқанда тұсау кесу рәсімі өткізіледі. Тұсау кесу рәсімін – бала тез жүріп кетсін деп өткізеді.

Топқа әже, бала кіреді. Балалар әжемен амандасады.

Әже: Осы отаудың қуанышына кішкентай баламыздың тойына келіпсіңдер, қадамдарыңызға..... бітсін:

Мына кішкентай ұрпағы өмірге қадам басқалы отыр. Ауыл әжесі, өзіңізден тұсау кесер батаны сұраймыз.

(балалар қолдарын жайып отырады)

Әже бата береді: Ей, жаратқан, тілегімізді қабыл ала ғой!

Жас ұрпақ, ғұмырлы болсын,

Қуанышты, көңілді болсын,

Ақылды, зерделі болсын,

Абыройлы, беделді болсын,

Халқының..... болсын.

Елінің қамқоры болсын

Мәртебесі биік болсын,

Не тілесе, тілегі қабыл болсын!

Осы тілекке жететіндей

Әр бір қадамы сәтті болсын

Әумин!

Бәрі: Әумин деп беттерін сипайды.

Әже: Баланың тұсауын кесер тойына әдейі тілек етіп, мына жіптерді дайындадым.

Ақ жіп қостым – адалдыққа апарсын деп

Жасыл жіп қостым – ғұмырлы, көсегесі көгерген азамат болсын деп

Қызыл жіп қостым -..... қызылға оранған молшылықты болсын деп.

Ақ жол дайындау. Әуен.

Тәрбиеші: Ендеше, жүріс - тұрысымен де, ақылы парасатымен де, көргенділігімен де көзге түскен ауыл азаматты..... баламыздың тұсауын кесіп беруді өтінеміз.

Тұсау кесетін әже:

А, Бисмилла ир - рахман - ир – рахим

Аяғыңның орасын қашықтап ұста, сонда өмірден кібіртіктемей өтсін, осалдау байлайын ырысты бол! Ал, кәнеки, қайшы әкеліндер – дейді әже.

Балапаным, құдай жақсылықтан ажыратпасын

Жақсы ісінмен бақытқа жет!

Бисмилляһи – ир – рахман – ир - рахмин – деп тұсау кеседі.

Қаз – қаз балам, қаз балам.

Қадам бассаң мәз болам.

Құрмеуінді шешкейсін

Тұсауыңды кесейін.

Балалар: қаз - қаз, балам, қаз балам,

..... жаз балам.

Тәрбиеші: - Тойда, балалар, әр түрлі ойын ойнайды.

Ойын: «Арқан тартыс» (асықпен ойын)

Жеңімпаз бала сәбиге тілек білдіреді.

III.

Тәрбиеші: - Бүгін қандай дәстүрмен таныстық?

- Тұса кесу.

- Тұсау кесу дәстүрін не үшін өткізеді?

- Бала тез жүріп кетсін деп.

- Қандай түсті жіптермен қолдандық?

- Қызыл, жасыл, ақ.

- Тұсауын кім кесті?

- Әже.

Әже: Өркендерің өсіп, қарақтарым. Менің балам да сендердің орталарыңда дені сау болып өсіп, ел тілегін өтей алатындай дәрежеге жетсін.

Шашу шашылады.

Қоштасу

«БЕКТЕМІН»

Мұнайлы ауданы бойынша білім бөлімінің
«№ 8 «Алтын сақа» бөбекжайы» жедел
басқару құқығындағы мемлекеттік коммуналдық
қазыпалық кәсіпорнының директоры

М.У. Титанова

2026 ж.

Ортаңғы «Қошақан» тобының
«Шаш алу» салт - дәстүрі

Тәрбиешілер: Кульджанова А.

Джилкибаева А.

Күні: 16. 03. 2026ж

Мұнайлы ауданы

❖ “Шаш алу рәсімі” мерекесінің сценарийі (ортаңғы топ)

Мақсаты:

Балаларды қазақ халқының салт-дәстүрімен таныстыру, ұлттық тәрбие беру, үлкендерді құрметтеуге үйрету.

Көрнекіліктер:

Қазақы дастархан, бесік, қайшы, әдемі дорба, ұлттық киімдер, музыка.

1. Кіріспе

♪ Қазақтың жай әуені ойнап тұрады

Жүргізуші:

Армысыздар, құрметті қонақтар, ата-аналар және балалар!

Бүгін біз қазақ халқының әдемі дәстүрлерінің бірі — шаш алу рәсімімен танысамыз. Бұл дәстүрде баланың алғаш рет шашын алып, оған ақ жол тілейді.

2. Балалардың өлеңдері

1-бала:

Бабалардың дәстүрі,

Асыл қазына, салтымыз.

Ұмытпайық әрқашан,

Жалғасады халқымыз.

2-бала:

Салт-дәстүрім – асылым,

Қуанышқа шашылдым.

Шаш алу той бүгін,

Қуанып біз ашылдық.

Шаш алу рәсімі

☺ Баланы ортаға әкеледі.

Жүргізуші:

Қазақта баланың алғаш шашын алу – үлкен қуаныш.

Ендеше, құрметті апа/әже, баланың шашын алып, ақ батасын беріңіз.

☞ Әже немесе құрметті адам шашын символдық түрде алады.

Әже батасы:

Ақылды бол, балам,

Өнерлі бол, балам.

Еліңе сыйлы азамат,

Болсын деп тілеймін, балам!

4. Ән

Балалар бірге қазақша көңілді ән айтады. 🎵

(мысалы: “Балапан”, “Балдырғандар әні”)

5. Ойын

🎮 “Орамал тастау” ойыны

Балалар шеңбер жасап отырады.

Жүргізуші орамалды бір баланың артына тастайды, ойын жалғасады.

6. Би

🎶 Балалар қазақ биін билейді.

7. Қорытынды

Жүргізуші:

Бүгін біз қазақтың тағы бір әдемі салт-дәстүрімен таныстық.

Дәстүрімізді сақтап, ұрпақтан-ұрпаққа жеткізейік!

Қонақтарымызға рахмет!

«БЕКІТЕМІН»

Мұнайлы ауданы бойынша білім бөлімінің

«№ 8 «Алтын сақа» бөбекжайы» жедел

басқару құқығындағы мемлекеттік коммуналдық

қазыналық кәсіпорнының директоры

М.У. Титанова

«10» 03/ 2026 ж.

Ересек «БОТАҚАН» тобы

«Ашамайға мінгізу» дәстүрі

Тәрбиеші: Элубаева Б.

Отимова Г.

Мұнайлы ауданы

Мақсаты: Ашамайға мінгізу дәстүрінің мақсаты — ұл баланың есейіп, азаматтық жолына алғашқы қадам басқанын білдіретін. Бұл дәстүр тек атқа отырғызу ғана емес, баланың рухын көтеріп, жауапкершілігін сезіндіретін, оның бойына ерлік пен ептіліктің алғашқы дәнін себетін, ер-азамат болудың символдық баспалдағы саналады. Ашамайға мінгізілген бала өз қатарында мәртебе алады. Атқа міну оның еркіндігін, батылдығын, жауапкершілік сезімін қалыптастырады. Көшпенділер үшін ат – өмір мектебі, ерлік пен ептіліктің бастауын ашатын ұстаз іспетті.

Қай халықты алсақ та, оның өзіне тән тұрмыс-тіршілігі, күнкөрісі, әдет-ғұрпы, салт-дәстүрі болады. Салт-дәстүр сол халықпен бірге жасасып, оның тарихында өшпес із қалдырады. Бірақ ұмыт болып бара жатқан ұлттық салт-дәстүрлеріміз де жоқ емес. Ендеше, салтымыз санамызда мәңгілік жаңғырып тұруы үшін дәстүр сөйлейді.

Ашамайға мінгізу (салт). Баланың сана-сезімін жетілдіру үшін жасалатын тәрбиеләк салттың бірі – осы ашамайға мінгізу болып табылады. Жас бала есі кіріп, 6-7 жасқа келген соң оған жеке тай атап, ашамай істетіп қамшы өріп "сен азамат болдың" деген сенім ұялатып, үйретілген жуас тайға әсем ашамай ерттеп мінгізіп, жүргізеді. Бұл баланың көңілін өсіреді, басқа балалар алдында мерейі көтеріліп, мақтаныш сезімде болады, тез есейеді. Оны еңбекке адамгершілікке тәрбиелеудің ұлттық әдістемелік жолдарының бірі – осы ашамайға мінгізу арқылы көрінеді. Осындай қуанышты сәтте ақсақалды атасы баласына:

Ал, ақ тілек, ақ тілек,
Атқа тоқым сал білек,
Атқа да жақсы шаба біл,
Жасыңнан малды баға біл,
Өнеге, өнер таба біл,
Аймағыңа жаға біл,
Атқа міндің, ақжол болсын –
немесе:

Асқар-асқар таудан өт,
Ағыны қатты судан өт.
Ит тұмсығы батпайтын,
Іргесі биік нудан өт.
Айдын-шалқар көлден өтіп,
Жеті қылым елден өт.
Құс қанатын талдырған,
Қу мекиен шөлден өт!
Жолсыз жерде жол баста,
Жаугерлік болса қол баста.

Сәйгүлігің сай болсын,
Тілегім осы әу баста Әумин, –

деп бата берілген соң, баланың қолына аттың тізгінін, оң қолына қамшы ұстатады, аналар шашу шашып, тілектер айтады. Баланы атқа мінгізгесін жігіт атты ерттеп, көрші-қолаң, ауылды аралатады. Есігінің алдына ашамайға мінгізу рәсімін өткізген балаға келген үйдің бәрі шашу шашып, баланың киіміне үкі, шашақ, теңге, моншақ қадайды. "Бала шаршады-ау" деген кезде үсті-басы әлем-жәлемге, әшекейге толып ауылға қайтып оралады. Сол күні мал сойылып, ат шаптырылып, той жасалады. Ашамайға баланы мінгізіп, аттың басын жетектеген жігітке, бата берген ақсақалға әке-шешесі сыйлық береді. Бірте-бірте атпен баланың өзі жүреді, бір-екі күннен соң аяғын байламайды, сонымен бір жеті ішінде ашамайды тастап ерге отырады. Байлар ашамайға мінген балаларын көштің алдынан салтанатпен жүргізген.

Қазақтың көне салттарының ішінде ұл баланың есейіп, азаматтық жолына алғашқы қадам басқанын білдіретін ерекше ғұрып – «ашамайға мінгізу». Бұл дәстүр тек атқа отырғызу ғана емес, баланың рухын көтеріп, жауапкершілігін сезіндіретін, оның бойына ерлік пен ептіліктің алғашқы дәнін себетін, ер-азамат болудың символдық баспалдағы саналады. Ашамай тойы арқылы бала өзін үлкендердің қатарындағы жеке тұлға ретінде сезініп, атқа міну өнерін меңгеруге, елдің тірегіне айналуға бағытталған тәрбие мектебінен өтеді.

Көшпелі өмір салтын ұстанған қазақ халқы үшін жылқы тіршіліктің тірегі, ер-азаматтың сенімді серігі, еркіндіктің бейнесі болған. Сондықтан ер баланы атқа отырғызу рәсімі жай ғана тұрмыстық әрекет емес, ұрпақ тәрбиесіндегі үлкен мәнге ие, бүкіл ауылдың басын қосатын салтанатты ғұрыпқа айналған. «Ашамайға мінгізу» дәстүрі – сол дүниетанымның, жылқы мен адам арасындағы ерекше байланыстың айқын көрінісі. Ер бала шамамен алты-жеті жасқа толған кезде оған арнайы тай дайындалады. Көп жағдайда мінетін тайды бала туғаннан бері «бәсіре» етіп атап қояды. **Бәсіре** – ата-әженің немесе нағашы жұрттың сәбидің жолы ақ болсын деген ниетпен тай, құлын сыйлауы. Бұл тай баламен қатар өседі, оның қуанышы мен жетістігінің серігіне айналады. Сол себепті баланың алғаш атқа мінуі – өз атын, өз ер-тоқымын иеленіп, өз алдына бір азаматтық мәртебе алу деген сөз. Мұндай сый баланың бойында «мен де ержеттім» деген сенім туғызып, өзін үлкендер қатарына жақын сезіндіреді.

Атқа отырғызу үшін жай ер-тоқым емес, баланың жасына лайық арнайы жасалған ашамай қолданылады. **Ашамай** – баланың қауіпсіздігін, ыңғайын және алғашқы жүріс ептілігін ескеріп жасалатын ердің ерекше түрі. Оның алдыңғы және артқы қасы биік, екі қапталы кең болып келеді, бұл баланың теңселмей, нық отыруына жағдай жасайды. Үзеңгінің орнына киізден тігілген шағын қоржын пайдаланылады, ал оның сыртқы беті көбіне шүберекпен астарланып, әсем кестемен көркемделеді. Баланы атқа мінгізген кезде белі жұмсақ көрпешеммен

оралып, қолтырмаш деп аталатын арнайы ағаштармен бекітіледі. Қолтырмаш ашамайдың алдыңғы және артқы қасына жалғанып, баланың денесін ауыртпай ұстап тұрады. Мұның бәрі – баланың алғаш рет атқа міну сәтін қауіпсіз, қолайлы әрі сенімді етуге бағытталған ата-ана мен үлкендердің айрықша қамқорлығы. Ашамайдың осындай нәзік жасалған құрылысы ер баланың ат үстіне үйренуіне, бойын тіктеп, жүріс ырғағын сезінуіне үлкен мүмкіндік береді.

Рәсім өтетін күні ауылдың үлкені де, кішісі де жиналып, бұл қуанышты сәтті ортақ мереке ретінде атап өтеді. Арнайы дайындалған тайға әсем ашамай ерттеліп, баланың киіміне үкі мен тұмар тағылады. Ол баланың амандығы мен жолының ашық болсын деген ниеттің белгісі саналады. Ал баланы атқа мінгізу құрметі – ат құлағында ойнайтын, шабандоздығымен танылған, елге қадірлі жігітке ғана тапсырылатын жауапты іс. Ат үстіне мінген кішкентай салт атты алақанын жайып, ауылдың ақсақалдарынан бата сұрайды. Осы сәтте жұртшылық шашу шашып, қуанышын білдіреді, баланың үстіне үкі, теңге, шашақ қадап, көрімдік береді. Әжелер ақ тілек арнап, аналар шашу төгіп, жас батырдың жолын жарқын етуге ниет қылады. Сол күні арнайы мал сойылып, кең дастарқан жайылып, ауыл-аймақтың басын қосқан думанды тойға ұласады.

Сондықтан ашамай тойы – қазақ тәрбиесіндегі ең маңызды сатының бірі. Бұл дәстүрдің тәрбиелік маңызы ерекше. Ол баланың бойында табандылық, қайсарлық, батылдық қасиеттерін қалыптастырып, еңбекке, елге пайдалы азамат болуға бағыттайды. Ашамайға мінгеннен кейін ғана ер бала садақ ату, ат үстіндегі ептілік, ер-азаматқа лайық өнерлерді үйрене бастаған

Тексерілді
№8 «Алтын сақа» бөбекжайы
жедел басқару құқығындағы
МКҚК-ның әдіскері:
К.Д. Базарбаева
16 03 2026ж

Ерте жас “Аққайың” тобы
Тақырыбы: “Қырқынан шығару”

Тәрбиеші: Муратова А
Отарова Г

22-Наурыз мерекесіне арналған ертеңгілік

Тақырыбы: «Баланы қырқынан шығару»

Мақсаты

Балаларды қазақтың ұлттық дәстүрлерімен таныстыру, Наурыз мерекесінің мәнін түсіндіру, үлкендерді сыйлауға тәрбиелеу.

Қажетті заттар

- Бесік
- Қуыршақ (нәресте)
- 40 қасық су (кішкентай ыдыс)
- Күміс сакина немесе тиын
- Сүлгі
- Ұлттық киімдер
- Әуен

Ертеңгіліктің барысы

Музыка ойнап тұрады.

Балалар ұлттық киіммен залға кіреді.

Жүргізуші

Армысыздар, құрметті қонақтар, ата-аналар!

Бүгін біз ұлы мереке **Наурыз** мейрамын қарсы аламыз. ❁

Наурыз – көктемнің, жанарудың, жақсылықтың мерекесі.
Бүгін біз сіздерге қазақтың бір тамаша салтын көрсетеміз.
Ол – баланы қырқынан шығару дәстүрі.

Балалардың тақпақтары

1-бала

Наурыз келді далаға,
Наурыз келді қалаға.
Жаңарып тұр табиғат,
Жаңа жыл келді балаға.

2-бала

Көктем келді шуақты,
Жер беті болды шуақты.

Наурыз тойын тойлаймыз,
Барша жұртқа қуатты.

Жүргізуші

Ертеде қазақ халқы жаңа туған нәрестені ерекше құрметтеген.
Бала туғаннан кейін **40 күн** өткен соң “қырқынан шығару” дәстүрін жасаған.

Бүгін біз сол дәстүрді көрсетеміз.

Көрініс: Баланы қырқынан шығару

(Әже шығады, қолында нәресте-қуыршақ)

Әже

Ассалаумағалейкум, балалар!
Бүгін біздің үйде қуаныш.
Нәрестеміз 40 күнге толды.
Сондықтан біз оны **қырқынан шығарамыз**.

Жүргізуші

Қырқынан шығару кезінде баланы **40 қасық** сумен шомылдырады.
Суға күміс тиын немесе сақина салады.

Ритуал

Әже ыдыстағы судан қасықпен құяды.

Әже

- 1 қасық – бала ұзақ өмір сүрсін.
- 2 қасық – дені сау болсын.
- 3 қасық – ақылды болсын.
- 4 қасық – елге пайдалы болсын.

(осылай бірнешеуін символдық түрде жалғастырады)

Ән

Балалар «Наурыз келді» әнін орындайды. ♪♪

Ойын

Ойын: «Бесік тербету»

2 бала бесік жанында тұрады.

Жүргізуші:

Қане балалар, бесікті жайлап тербетейік.

Балалар:

Әлди-әлди, ақ бөпем,

Ақ бесікке жат бөпем.

Тағы тақпақтар

4-бала

Күн мен түн теңеледі,

Жерге шуақ төгеді.

Наурыз келіп бәрімізге

Қуаныш сый береді.

5-бала

Наурыз тойы – салтымыз,

Наурыз тойы – даңқымыз.

Көктем келіп бәрімізге

Бақыт сыйлар халқымыз.

Қорытынды

Жүргізуші

Балалар, бүгін біз қандай дәстүрді көрдік?

Балалар:

Баланы қырқынан шығару!

Жүргізуші

Дұрыс. Бұл – қазақ халқының әдемі дәстүрлерінің бірі.

Баршаңызды Наурыз мерекесімен құттықтаймыз!

Барлығы бірге

Ұлыс оң болсын!

Ақ мол болсын!

Наурыз құтты болсын!

Бекітемін

«№8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

Жедел басқару құқығындағы

МКҚК әдіскері

 К.Д. Базарбаева

11.03.2026ж

Тақырыбы: «Бесікке салу»

«Балапан» ортаңғы тобы

Тәрбиешілер:Егдирбаева.Н

Қайырбекова.Г

Бесікке салу.

Дәстүрдің маңызы:Қазақ халқы бесікті «Алтын ұя» деп қастерлейді.Бұл салттың медициналық және тәрбиелік мәні зор.

Мақсаты:Нәрестеге ақ тілек айтып,оны бесікке бөлеу арқылы дені сау,бақытты болып өссін деп ырым жасау.

Бесікке салу-Қазақ халқының нәресте туғаннан кейін жасалатын маңызды салт-дәстүрлерінің бірі.Бұл рәсімде баланы алғаш рет бесікке бөлейді.Әдетте бұл бала туғаннан кейін бірнеше күннен соң өткізіледі.

Рәсімнің мәні:Нәрестені бөлеу арқылы балаға амандық,ұзақ өмір,тыныш ұйқы тіленеді.

Бесікті көбіне көп балалы,тәрбиелі,үлгілі әже немесе әйел бөлеуі керек.

Бұл дәстүр баланың өмірі берекелі,бақытты болсын деген ниетпен жасалады.

Рәсімнің өту барысы:Бесік дайындалады-көрпеше, жастық,жөргек салынады.Бесікті аластайды «Жамандықтан қорғау үшін».Баланы бесікке бөлеу рәсімін тәжірибелі әже орындайды.Қонақтар шашу шашады кейде бесік жыры айтылады.Тұзды суға шомылған баланы үстін құрғатып,майлап бесікке салады.Алдымен рәсімге келген қонақтарға «тыштырмай» жасалады.Бесікке үй йелерінің жеті жағалы киімі жабылады қап мөшек қалтада жабылады ұйқысы тыныш болсын деген ырыммен жасалады.Шашу шашылып бесік жыры айтылады.Бесікке салған адамға жол-жоралғысы беріледі.

Бесіктің маңызы:Бесік баланың денесін түзу ұстап,тыныш ұйықтауына көмектеседі.Қазақтар бесікті қасиетті,киелі деп санаған.Бесік бос уақытында жабулы тұру керек.Ата-бабаларымыз бесікті атадан балаға мұра етіп жеткізген.

1.

Бесігімде жатамын,
Әлди әнін тыңдаймын.
Анам тербеп ақырын,
Тәтті ұйқыға батамын.

2.

Бесік – менің бөлмемдей,
Жылы, жұмсақ көрпемдей.
Анам айтқан әлдимен,
Ұйықтаймын мен еркемдей.

3.

Әлди, әлди, ақ бөпем,
Бесігінде жат бөпем.
Тыныш ұйықтап, жақсы өс,
Бақытты бол, тәтті бөпем.

Қортынды:

Бесікке салу – қазақ халқының ежелден келе жатқан тәрбиелік мәні зор салт-дәстүрлерінің бірі. Бұл рәсімде жаңа туған сәбиді алғаш рет бесікке бөлейді. Оны көбіне көп балалы, сыйлы әжелер немесе тәжірибелі аналар жасайды. Рәсім барысында бесікке түрлі қажетті заттар салынып, жақсы тілектер айтылып, бесік жыры орындалады.

Бұл дәстүрдің негізгі мақсаты – баланың амандығын, денсаулығын тілеп, оған ақ бата беру. Сонымен қатар бесік баланың таза, жылы әрі тыныш ұйықтауына көмектеседі.

Қорытындылай келе, бесікке салу – тек тұрмыстық әрекет емес, ол қазақ халқының балаға деген сүйіспеншілігін, қамқорлығын және ұлттық тәрбиесін көрсететін маңызды салт-дәстүр.

Ойын: Қол күрес, арқан тартысу.

Бекітемін

№8 «Алтын сақа» бөбекжайы

директор М.У. Титанова

Қазақтың салт - дәстүрі «Сүйінші» Ересек «Қарлығаш» тобы

Өткізген педагогтер:

Г.А.Нежимова

А.С.Тораева

Тақырыбы:Қазақтың сал-т дәстүрі «Сүйінші»

Мақсаты:Наурыз көнеден келе жатқан мейрам!Халқымыз аса үлкен дайындықпен қарсы алатын Ұлыстың ұлы күнінің ерекшелігін балаларға айтып түсіндіру.Қазақтың салт- дәстүрлерін, ұлттық дүниетанымын, ұлттық киімін, ұлттық ойындарын насихаттап көрсету.Балаларды асыл қазынасын бағалап, ұлттық салт дәстүрін сақтауға үйрету.Сондай ақ,,Ұлыстың ұлы күнін зор мақтанышпен қарсы алып, құрметтей білуге тәрбиелеу.

Жүргізуші:

Армысындар құрметті қонақтар мен «Алтын сақа»балалар бақшасының ұжымы.

Сіздерді келіп жеткен Ұлыстың ұлы күнімен құттықтаймыз!

Ақ тілек бейбітшілік аман болсын,

Елім жұртым қадірлі аман болсын!

Туғандай бір анадан жамағаттар

Достыққа берік, мықты адал болсын!

Наурыз мейрамы құтты болсын,

Ұлыс оң болсын,, ақ мол болсын!

дей отырып:балалар әжейдің ауылына барып, Фатима әжеймен көрісіп, салт - дәстүрдегі «Сүйінші» сөзінің мағанасын тындап қайтайық.(балалар Фатима әжейге келіп, қол алысып, көріседі)

Фатима әжей: Қош келдіңдер балалар! Төрлетіндер, бүгін менің қадірлі қонағым болындар!

Мерекелерің құтты болсын.Ұлыстың ұлы күні оң болсын,ақ мол болсын, қайда барсандар да жолдарың болсын!Қазақ халқында салт дәстүр өте көп, соның бірі «Сүйінші»

«Сүйінші қуанышты хабар әкелушіге берілетін сыйлық.Сүйінші хабарын жеткізуші адам «сүйінші,сүйінші деп келеді»Дүниеге жас нәресте келуін,келін түскенді,алыстағы сағынған адамының келгендігін, жоғары атақ, тағы басқа қуаныштысәттерді алғаш хабарлаушы сүйінші сұрайды.

Сүйіншіге бағалы зат,,ақша,немесе оған риза болатындай сыйлық ұсынады.Бұл қуанудың,ризалықтың белгісі.Сүйінші алудың да, сүйінші сұраудың да ешқандай сөгеттігі жоқ.

Жалпы қазақ халқында сүйінші жақсылықтың нышаны. Күні бүгінге дейін бұл дәстүр жалғасын тауып келеді.(сол кезде бір бала сүйінші, сүйінші Асан тәтем келін алып келді, деп сүйіншілейді)

Фатима әже: Қуанышты хабарың бар екен, сүйіншіңе мен «Бес мың» теңге беремін!

Жүргізуші:Рахмет әжей! Сіз бізге салт дәстүрдегі «сүйінші» сөзінің мағанасын айтып бердіңіз.Бұдан бұлай біліп жүретін боламыз.Ондай болса балалар әжейге қазақтың ұлттық ойындарының бірнешеуін ойнап берейік.Фатима әжей бір демалып қалсын.

Ұлттық ойын «Қой көтеру»

«Теңге алу»

Жүргізуші:Файма әжейге Наурыз туралы әнімізде орындап берейік.

Ән: «Наурыз келді еліме»

**Наурыз келді балалар,
Көктеді қыр жағалар,**

Наурыз тойын тойлайық,

Жаңа жылда ағалар,

Қайырмасы

**Наурыз,наурыз,
Келді бізге Жаңа жыл,
Көктем келді балақай,
Жасарды жер алақай
Наурыз тойын тойлайық,
Әсем әнге салайық.**

Бәйшешектер гүлдеді,

Қорада мал төлдеді,

Наурыз тойын тойлайық,

Қосыл аққу көлдегі.

«№ 8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

МҚКК-ның әдіскері

Базарбаева К.Д.

Тақырыбы: «Салт-дәстүрлер жәрменкесі»
Мектепалды «Балдырған» тобы

Дайындаған тәрбиешілер: Джилкибаева Г,
Элипбаева С.

«Салт-дәстүрлер жәрмеңкесі»

Мақсаты: «Наурыз» мейрамындағы тағамдар туралы түсінік беру арқылы қазақ халқының салт — дәстүрін көрсету және оны құрметтей білуге тәрбиелеу. Наурыз мерекесінің қазақ даласындағы орны, наурыз мерекесі туралы түсінік беру, Наурыз мерекесін ұлттық салт — дәстүрімізбен, әдет-ғұрпымызбен байланыстыра насихаттап, ұрпақтардың өз ұлтына деген сүйіспеншілігін арттыру.

Көрнекілігі: Ағаш үй, нақыл сөздер.

Барысы:

Балалар педагогпен бірге ағаш үйге келеді. Әже мен ата күтіп алады.

Әже: Қош келдіңдер! - Амансыздар ма балалар, көктемнің тамаша мерекесі, Ұлыстың ұлы күні, Наурыз құтты болсын, әр шаңыраққа береке, бірлік, мәртебе әкелсін. Ұлыс оң болсын, ақ мол болсын! Қайда барса жол болсын! Мына алыңыздағы тағамдардан алып отырыңдар.

Жүргізуші: Бәріміздің көптен күткен Наурыз мерекесі келіп қалды. Мерекелеріңіз құтты болсын!

Наурыз «жаңа күн» деген сөз. Яғни бұл күн біздің ата — бабаларымыз, арғы тегіміз, мыңдаған жылдардан бері мерекелеп келе жатқан жыл басы мерекесі.

Наурыз тойы құтты болсын!

Ұлыстың ұлы күні аталған Наурызда еңбектеріңіз өнімді болып, тілектеріңіз қабыл болсын!

Наурызым қайта оралды аты аңыз,

Сұраймыз алғыс та біз, ақы да біз.

Үй — дастархан, даламыз сахнамыз,

Ұлы мейрам Наурызға шақырамыз!

Көктем жетті көл — көсір шуақ құрып,

Қыс та ұзап барады жылап тұрып.

Шатырында үйлердің Наурыз да жүр,

Мұз көрпесін ақпанның лақтырып.

Әжей біз ұлттық тағамдар мен танысқалы келіп отырмыз.

Әжей:Жарайды! Бұл Наурыз көже. Наурыз мерекесін наурыз көжесіз елестету мүмкін емес.

7 түрлі тағамнан жасалады.

- Сүр ет, сүзбе, бидай, құрт, тары, май, тұз.

- Наурыз көже ең дәмді, әрі тойымды, құнарлы тағамдардың бірі. Ерте кезде үлкен тайқазанға пісірген. Наурыз көже қаншама халықты аштықтан аман алып қалған.

- Ал, қонақтар жыл бойы тоқшылық болсын, дастарханымыз кең жайылсын деген ақ тілекпен наурыз көжеден дәм татыңыздар.

(ата – аналар алдына үстел қою, Наурыз көже құятын тостағандар қойып, құйып береді)

-Ал мынау бауырсақ, балқаймақ,құрт,тары ,талқан ,майсөк, қант, набат т.б.

Жүргізуші: Ендеше бізін балдарымыздың наурыз мерекесіне арналған өлең шумақтары бар.

1 бала.

Наурыз келді тамаша

Ән айтамыз таласа

Атам, әжем той тойлап

Қуанып жүр балаша

Би билейміз тамаша!

2 бала.

Ашылды да кебеже

Дәм әзірлеу басталды

Әжем наурыз көжеге

Жеті түрлі ас салды.

3 бала.

Наурыз келді құт болып
Мына бізге сүт болып
Аққа ауызымыз толады
Бар жақсылық болады.

4 бала.

Наурыз келді еліме
Наурыз келді жеріме
Байлық бақыт тілеймін
Бүкіл қазақ еліне!

Жүргізуші: Ендеше балдар «Жаяу тартыс» ойынын ойнайық.

Ойынға қатынасушылар екі-екіден ортаға шығады да, екі басы біріктіріліп түйілген арқанды екеуі бірдей екі жағынан мойындарына іліп, екі қолтығының астынан жібереді де, екеуі екі жаққа қарай еңбектеп, күні бұрын белгіленген жерге дейін бірін-бірі тартып жеткізулері керек. Қайсысы сүйреп, жеткізсе, сол ойыншының ұтқаны болып есептеледі. Әдетте, бұл ойынға өзіне-өзі сенімді, дене күші мығым жігіттер күш сынасу үшін қатынасады.

Ата: ой жарайсыңдар!

Жүргізуші: Май асату дәстүрі бұрынан бар дәстүрлердің бірі. Ет желініп болғаннан кейін төрде отырған ақсақал аталарымыздың бірі етті жас балдар мен жігіттерге ет асататтын болған. Ал жас балдар қонақ келген үйлердің маңайында қызметте жүріп кәзір ет асаймыз деп жүретін болған. Бұл кәзірде бар. Сол дәстүрді жасап жіберсек.

Әже: Қазақ жолында құда түсіп сөйлесіп, құдалық бекіскенде, қыздың әке-шешесі құдаларының алдына әкеліп малға бата жасатады, ақ сары бас қойын сояды. Мол ет асады, кәделі жілігін түгел қалдырмай асады. Көрші-қоландарын қалдырмай шақырады. Алдымен езіліп піскен қойдың май құйрығын әдемілеп ұсақтап тұрайды да оның үстіне шала піскен қойдың бауырын ұсақтап турап араластырады. Оның үстіне азырақ ырымдап ақ ыдыстан айран құяды да, құдалардың алдына әкеліп қояды. «Құйрық-бауыр жедік, құдай дестік, құда болдық» деп құдалықты осы кәдемен бекітеді. Оны қазақ кәдесінде «құйрық-бауыр» деп атайды. Құйрық-бауыр жеуде екі жақ бауырдай жақын, құйрықтай тәтті болыңдар деген нанымды ырым жатыр. Қазақ ырымында құдалық бекіспей тұрып, әсте «құйрық-бауыр» жемейді. Құдалық бекіп құйрық-бауыр жескен соң екі жақта әсте айнымайды.

Ата бата береді.

Ұлыс оң болсын!

Ақ мол болсын!

Ұлыс бақты болсын!

Төрт түлік ақты болсын.

Ұлыстың ұлы күнінде,

Ұлын оңға қонсын,

Менің берген бұл батам,

Алланың құлағына шалынсын!

«Ұлық бақты болсын, төрт түлік ақты болсын», «Дастарқан берекелі болсын!», «Жыл басы Наурыз, Мол болсын дәм тұз!»

Әумин!

ӘЖЕ: РАҚМЕТ! Сау болыңдар! Наурыз құтты болсын!

Жүргізуші: Мереке құтты болсын! Сауболыңыздар!

«БЕКІТЕМІН»

№8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

оседел басқару құқығындағы

МККБ директоры

М.У.Титанова

2026 жыл

Ерте жас «Бәйшешек» тобының «Балаға ат қою» салт-дәстүрі

Тәрбиешілер: Толемисова Ш.
Игибаева Г.

Мұнайлы ауданы

Қазақ халқының салт-дәстүрі «Балаға ат қою»

Мақсаты: Жас ұрпаққа бала тәрбиесіне байланысты халықтың салт-дәстүрлерін насихаттау, өз халқының әдет-ғұрыптарын дәріптеуге, құрметпен карауға баулу, мейірімділікке, көпшілдікке, өзара сыйластыққа тәрбиелеу.

Өткізілу формасы: Сахналық қойылым

Жабдықтауы: Қазақтың кигіз үйінің көрінісі, үй жигаздары, бесік, дөңгелек жер үстел, домбыра.

Барысы:

Сахнада атасы мен әжесі және қонақ әсігіт дастархан басында жайғасып қымыз ішіп отыр.

Балалар жүгіріп кіріп:

-Әже, әже сүйінші, мен қарындасты болдым.

-Алақай, енді менің сіңілім бар! Әже, мен оны ойнатып, шашын өріп беремін.

-Менің қарындасым. Бөпе менікі!

Әже:

-Өркендерің өссін, шырақтарым. Тәуба, тәуба! Тфә, тфә, тіл көзім тасқа деп сүйіншілерді таратады.

Балалар:

-Ата, есімі кім болады?

-Мен қояйыншы, сіңілімнің есімін?

-Жоқ, мен қоям!

Әже:

-Отағасы, немереңіздің атын кім қоясыз?

Ата:

-Балаға ат қою – халқымыздың ежелден келе жатқан салты. Дәстүрімізді сақтайық. Ауылымыздың құрметті ақсақалы Оразалыға қойғызайық. Орекендей ақылды, дана, елге сыйлы болсын! Қазан көтер, немереме есім берейік!

Әже:

-Аталарың дұрыс айтады шырақтарым, мен қазан-ошақ жаққа барайын. Құлындарым-ау, жүріндер. Әжелеріңе көмектесіп жіберіндерші.

Балалар:

-Әрине, әжетай!

Әже:

-Құлындарым менің! Қолқанаттарым менің!

Бәрі шығып кетеді.

Ата:

-Ал, шырағым. Бүгін өзі тамаша күн болғалы тұр. Күмбірлетші қанекей, қос ішекті!-деп қонақ әсігітке айтады

КҮЙ орындалады

Күй орындалып біткен соң, сахнаға көп қонақтар келіп кіріп, жайғасады.

Барлығы:

-Немереңіздің бауы берік болсын, деп кіреді.

Оразалы: Амансыз ба, замандас?

Атасы: Аманбыз Аманбыз! Қош келдіңдер!

Ата: Ал, қауым, бүгін немеремізге ат қойғалы отырмыз. Ат қоюды замандасым Оразалыға бермекпін. Алып келіндер немеремді!

Жүргізуші: *Ат қою салты туралы түсінік береді*

Ана, келіні, барлығы немересін алып келеді.

Әжесі баласын ұстап тұрады, Оразалы ақсақал:

Оразалы: «Сеннің атың – Ажар болсын, атың – Ажар болсын атың – Ажар болсын», - деп 3 рет қайталайды. Я, жаратқан! Бүгінгі есім берген сәбиімізге ұзақ өмір нәсіп ете гөр. Енді сәбиімізге қол жайып, бата берейік!

Бата:

Бақытты бала болсын,

Ақылды дана болсын.

Аман сау өсіп ер жетіп,

Ата-анасына пана болсын!

Пейілі кең болсын, айтқаны жөн болсын.

Қадамы оң болсын.

Бесігінің түбегі даңғыр қақсын,

Жөргегін сан құрғатсын.

Жаялығы аңқи берсін,

Уілдеп шалқи берсін.

Атына сай Ажарлы болсын,

Жүрген жері базарлы болсын!

Сәбиімізге жан тимесін.

Аман-сау болып ер жетсін,

Ақ әже болып төрлетсін!

Әумин!!!

Атасы : Бәрекелді, құтты болсын! Ажарымыздың өмір жасы ұзақ болсын!

Әжесі: отағасы Оразалы ақсақалға не береміз?

Атасы: Ат мінгіземін!!

Әжесі: Шырақтарым аталарыңды дастарханға шақырыңдар!!

Келін: Жүріңіздер! төрлетіңіздер!

«Тексерілді»

«№ 8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

МККҚ-ның әдіскері

 Базарбаева К.Д.

16.03.2026г.

Ертеңгілік
Тақырыбы: «Шілдехана»
Ортаңғы «Жауқазын» тобы

Дайындаған тәрбиешілер: Оракбаева К.

Атабаева Ж.

Шілдеhana – нәресте дүниеге келгенде жасалатын қуанышты дәстүр. Төменде қарапайым өрі өдемі шілдеhanaға арналған сценарий ұсынамын. Бұл сценарийді үйде немесе шағын тойда қолдануға болады. 🌸 🧡

Жүргізуші:

Армысыздар, құрметті ағайын-туыс, қадірлі қонақтар!

Бүгін бәріміз ерекше қуанышқа жиналып отырмыз.

Осы шаңырақта өмірге жаңа сәби келіп, үйге шаттық пен береке әкелді.

Сәбидің өмірі ұзақ, дені сау, бақытты болсын деп,

қазақтың ежелгі дәстүрі — шілдеhana тойын бастауға рұқсат етіңіздер! 🎊

1-бөлім – Қонақтарды қарсы алу

Жүргізуші:

Қуанышымызды бөлісуге келген баршаңызға алғысымыз шексіз.

Бүгінгі кеште ән айтылып, жақсы тілектер айтылып,

жаңа туған сәбиге ақ бата беріледі.

2-бөлім – Ата-әжелердің батасы

Жүргізуші:

Қазақта «Батамен ер көгереді» деген сөз бар.

Ендеше, жаңа туған сәбиге ақ батасын беру үшін

үлкендерімізге сөз береміз.

(Ата-әжелер бата береді)

Мысалы бата:

Өмірі ұзақ болсын,

Дені сау болсын.

Ата-анасының қуанышы,

Елінің мақтанышы болсын!

Қадамы құтты болсын! 🧡

Ойын:Қой көтеру

3-бөлім – Өн мен тілек

Жүргізуші:

Енді қуанышымызды өнмен бөлісейік.

Қонақтарымыздан бір өн немесе жылы тілек тыңдайық.

(Қонақтар өн айтып, тілек айтады)

Ойын:Қол күрес.

4-бөлім – Сәбиге тілек

Жүргізуші:

Құрметті қонақтар, енді әрқайсыңыз сәбиге

ақ тілектеріңізді айтып, бақыт тілей аласыздар.

5-бөлім – Қорытынды

Жүргізуші:

Құрметті ағайын!

Бүгінгі қуанышымыз көп болсын.

Жаңа туған нәресте

ата-анасының қуанышы,

елінің абыройы болып өссін!

Осымен шілдеhana тойымыз аяқталды.

Келгендеріңізге үлкен рақмет!

Дастарханнан дәм татып, қуанышымызды бірге жалғастырайық! 🎉

«Тексерілді»

«№ 8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

МККК-ның әдіскері

 Базарбаева К.Д.

16.03.2026ж

Ертенгілік
Тақырыбы: «Ауызға түкіру»
Ересек«Аққу» тобы

Дайындаған тәрбиешілер: Нурумбетова Ж,
Азанкулова Б.

Тақырыбы: «Ауызға түкіру»

Мақсаты: Балаларды қазақтың ұлттық дәстүрлерімен таныстыру, Наурыз мерекесінің мәнін түсіндіру.

Кейіпкерлер:

- Жүргізуші
- Ата
- Әже
- Балалар

Музыкамен балалар ағаш үйге кіреді. Ағаш үйде әже мен ата отыр.

Жүргізуші: Сәлеметсізбе әжей, ата! Бүгін біз Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мерекесін тойлауға келдік. Наурыз – жаңару мен жақсылықтың, бірлік пен берекенің мерекесі.

Балалар тақпақ айтады

1-бала:

Наурыз келді, нұр келді,
Жер бетіне гүл келді.
Көктем келіп шуақты,
Шаттық бізге сый берді.

2-бала:

Ұлыс оң болсын,
Ақ мол болсын!
Қайда барса жол болсын,
Наурыз құтты болсын!

Ата: Армысындар, балалар!

Ұлыстың ұлы күні құтты болсын!
Береке, ырыс, молшылық болсын!

Жүргізуші: Балалар, қазақ халқында көптеген салт-дәстүрлер бар. Солардың бірі – «Ауызға түкіру» дәстүрі.

Көрініс: «Ауызға түкіру»

Әже: Ертеде елге белгілі батыр, ақын немесе өнерлі адам кішкентай балаға өз өнері жұғысты болсын деп аузына символикалық түрде түкірген. Бұл – «сен де осындай дарынды бол» деген жақсы тілек.

Мына бала ер жүрек батыр болсын деп тілеймін.

Балам, сен де ел қорғайтын батыр бол!

(Белгі ретінде батасын береді)

Міне, бұл – біздің ата-бабадан қалған жақсы дәстүр.

Ұлттық ойын

Жүргізуші: Ал енді балалар, Наурыз мерекесінде ойын ойнайық!

Ойын: «Қол күрес»

Қорытынды

Ата:

Балалар, әрқашан тату, ақылды болыңдар!
Ұлыс оң болсын!

Барлығы бірге:

Наурыз құтты болсын!

Бата беру

Жүргізуші: Қазақ халқы қашанда батаға ерекше мән берген.

Үлкендер ақ тілегін айтып, жастарға ақ жол тілеген.

Ендеше, Наурыз мерекесінде атадан бата сұрайық.

Ата:

Бақ қонсын әр шаңыраққа,
Береке келсін ауылға.
Денсаулық берсін баршаға,
Қуаныш толсын көңілге.

Ұлыс оң болсын әрдайым,
Ақ мол болсын дастархан.
Бейбіт өмір болсын деп,
Бата бердім баршаңға!

Барлығы бірге:

Әумин!

Тексерілді
«№8 «Алтын сақа» бөбекжайы»
жедел басқару құқығындағы
МКҚК директоры

М.У Тиганова

«Ұлыстың ұлы күні –Наурыз!»

Мектепалды «Қызғалдақ» тобы

Жасақтаған: Ратова Б
Сариева С

Ұлттық ойын: «Ханталапай»

Мақсаты

Балаларды қазақтың ұлттық ойындарымен таныстыру, жылдамдыққа, ептілікке және ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Қажетті құралдар

- 15–20 асық
- 1 сақа асық
- Кішкентай қоржын

Ойын шарты

Балалар шеңбер жасап тұрады. Жүргізуші немесе тәрбиеші қоржындағы асықтарды ортаға шашады. «Ханталапай!» деген белгі бойынша балалар тез асықтарды жинай бастайды. Белгі берілгенде ойын тоқтайды. Кім көп асық жинаса, сол жеңімпаз болады.

Ойын барысы

Жүргізуші:

Балалар, Наурыз мерекесінде қазақ халқы түрлі ұлттық ойындар ойнаған. Сол ойындардың бірі – «Ханталапай». Бұл ойын ептілік пен жылдамдықты талап етеді.

Қане, бәріміз шеңбер жасап тұрайық.

(Балалар шеңберге тұрады.)

Жүргізуші:

Мен қоржындағы асықтарды ортаға шашамын. «Ханталапай!» дегенде асықтарды тез жинай бастайсыңдар. Ал мен «Тоқта!» дегенде тоқтайсыңдар.

Дайынсыңдар ма?

Балалар:

Иә!

Жүргізуші:

Бір... екі... үш...

Ханталапай!

(Асықтар шашылады, балалар жинайды.)

Бірнеше секундтан кейін:

Жүргізуші:

Токта!

(Балалар асықтарын санайды.)

Жүргізуші:

Кім көп асық жинады екен?

Жарайсындар балалар! Бәрің өте жақсы ойнадыңдар!

Жеңімпаз балаға шағын сыйлық немесе бауырсақ беріледі.

«БЕКІТЕМІН»

№8 «Алтын сақа» бөбекжайы»

жәдел басқару құқығындағы

МКҚК директоры

Базарбаева К.Д

«17» наурыз 2026 жыл

Ерте жас «Жұлдыз» тобының «Балаға ат қою» салт-дәстүрі

Тәрбиешілер: Игибаева Г.
Беккулова А.

Мұнайлы ауданы

Қазақ халқының салт-дәстүрі «Балаға ат қою»

Мақсаты: Жас ұрпаққа бала тәрбиесіне байланысты халықтың салт-дәстүрлерін насихаттау, өз халқының әдет-ғұрыптарын дәріптеуге, құрметпен қарауға баулу, мейірімділікке, көпшілдікке, өзара сыйластыққа тәрбиелеу.

Өткізілу формасы: Сахналық қойылым

Жабдықталуы: Қазақтың кигіз үйінің көрінісі, үй жиғаздары, бесік, дөңгелек жер үстел, домбыра.

Барысы:

Сахнада атасы мен әжесі және қонақ жігіт дастархан басында жайғасып қымыз ішіп отыр.

Балалар жүгіріп кіріп:

-Әже, әже сүйінші, мен қарындасты болдым.

-Алақай, енді менің сіңілім бар! Әже, мен оны ойнатып, шашын өріп беремін.

-Менің қарындасым. Бөпе менікі!

Әже:

-Өркендерің өссін, шырақтарым. Тәуба, тәуба! Тфә, тфә, тіл көзім тасқа деп сүйіншілерді таратады.

Балалар:

-Ата, есімі кім болады?

-Мен қояйыншы, сіңілімнің есімін?

-Жоқ, мен қоям!

Әже:

-Отағасы, немереңіздің атын кім қоясыз?

Ата:

-Балаға ат қою – халқымыздың ежелден келе жатқан салты. Дәстүрімізді сақтайық. Ауылымыздың құрметті ақсақалы Оразалыға қойғызайық. Орекендей ақылды, дана, елге сыйлы болсын! Қазан көтер, немереме есім берейік!

Әже:

-Аталарың дұрыс айтады шырақтарым, мен қазан-ошақ жаққа барайын. Құлындарым-ау, жүріндер. Әжелеріңе көмектесіп жіберіндерші.

Балалар:

-Әрине, әжетай!

Әже:

-Құлындарым менің! Қолқанаттарым менің!

Бәрі шығып кетеді.

Ата:

-Ал, шырағым. Бүгін өзі тамаша күн болғалы тұр. Күмбірлетші қанекей, қос ішекті! – деп қонақ жігітке айтады

КҮЙ орындалады

Күй орындалып біткен соң, сахнаға көп қонақтар келіп кіріп, жайғасады.

Барлығы:

-Немереңіздің бауы берік болсын, деп кіреді.

Оразалы: Амансыз ба, замандас?

Атасы: Аманбыз Аманбыз! Қош келдіңдер!

Ата: Ал, қауым, бүгін немеремізге ат қойғалы отырмыз. Ат қоюды замандасым Оразалыға бермекпін. Алып келіндер немеремді!

Жүргізуші: *Ат қою салты туралы түсінік береді*

Ана, келіні, барлығы немересін алып келеді.

Әжесі баласын ұстап тұрады, Оразалы ақсақал:

Оразалы: «Сеннің атың – Ажар болсын, атың – Ажар болсын атың – Ажар болсын», - деп 3 рет қайталайды. Я, жаратқан! Бүгінгі есім берген сәбиімізге ұзақ өмір нәсіп ете гөр. Енді сәбиімізге қол жайып, бата берейік!

Бата:

Бақытты бала болсын,

Ақылды дана болсын.

Аман сау өсіп ер жетіп,

Ата-анасына пана болсын!

Пейілі кең болсын, айтқаны жөн болсын.

Қадамы оң болсын.

Бесігінің түбегі даңғыр қақсын,

Жөргегін сан құрғатсын.

Жаялығы аңки берсін,

Үлдеп шалқи берсін.

Атына сай Ажарлы болсын,

Жүрген жері базарлы болсын!

Сәбиімізге жан тимесін.

Аман-сау болып ер жетсін,

Ақ әже болып төрлетсін!

Әумин!!!

Атасы : Бәрекелді, құтты болсын! Ажарымыздың өмір жасы ұзақ болсын!

Әжесі: отағасы Оразалы ақсақалға не береміз?

Атасы: Ат мінгіземін!!

Әжесі: Шырақтарым аталарыңды дастарханға шақырыңдар!!

Келін: Жүріңіздер! төрлетіңіздер!

